מגניב, ביתי ואינטימי או אלגנטי - המשרדים וחללי העבודה העכשוויים מספקים סצנת תכנון ועיצוב עשירה ומגוונת

מאת: מיה אור

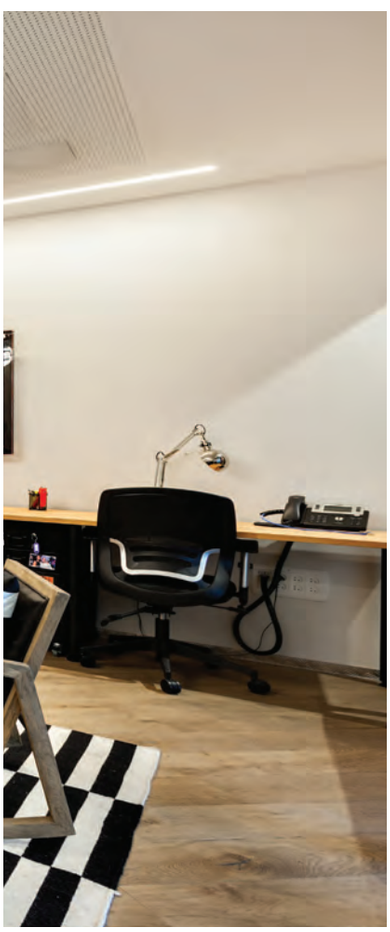

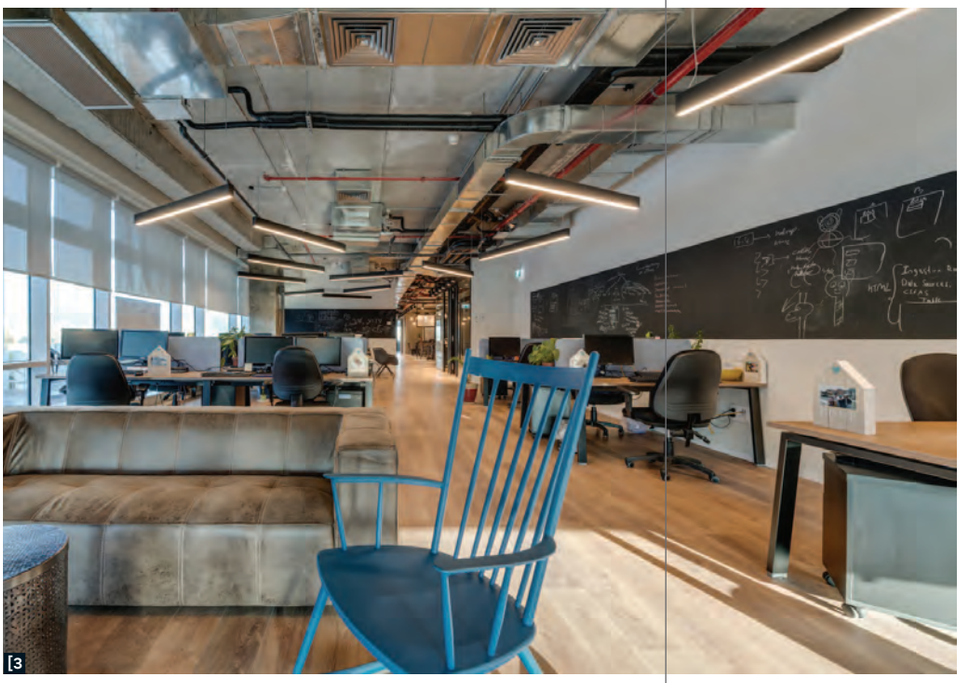

WORK
WORK
WORK
WORK

המהפך רבתי שחולל וממשיך לחולל העידן העכשווי בכל עולם המושגים והתפיסות שהיו מנת חלקנו עד לפני זמן לא כל כך ארוך, לא פסח על סביבות העבודה. הטכנולוגיה המתקדמת והשינויים שהביאה עמה, הצמיחו תחומי עיסוק חדשים, ובתוך כך גם התייחסות חדשה לכל מה שמכונה סביבת עבודה ומיתרגם היום למגעד מגוון של "מודלים": סביבות עבודה גדולות, המשרתות חברות עם עובדים רבים ו/או מוקדי שירות למיניהם; משרדים "מסורתיים" של פירמות קטנות או בעלי מקצועות חופשיים; וכן, מודל חדשני של סביבות עבודה משותפות.

סביבות אלה מהוות פתרון לחברות מתחילות וקטנות ו/או לעובדים עצמאיים, שזקוקים לעיתים לשירותי משרד, והמילה האחרונה במודל השיתוף היא פיתוח ויוזמה של חברה מקומית, שמציעה חלל עם חדרי ישיבות, לנסיבות בהן נדרש כזה.

מעבר לכך, בעידן הנוכחי, שמאפשר לעבוד עם המחשב ולקיים תקשורת נדרשת בכל מקום ובכל שעה, גם בית הקפה או הבית הפרטי הופכים לסוג של סביבת עבודה, ובכל מקרה - תכנון משרדים נדרש היום ליישר קו עם השינויים שהתחוללו ולספק להם מענה, וכך גם העיצוב - שכבר אינו בבחינת עניין אסתטי גרידא. ◄

1. "קיר מפתחות" (בביצוע אייל שלם) כאלמנט מקורי שמשתלב באזור הקבלה במשרדי קבוצת אלדר. תכנון ועיצוב: ראובני אדריכלי פנים.
צילום: ניצן הפנר
2. חלל עבודה משותף לחשיבה וסיעור מוחות במשרדי קבוצת אלדר. תכנון ועיצוב: ראובני אדריכלי פנים.
צילום: ניצן הפנר
3. פינת ישיבה ועמדות עבודה משתלבות בחלל פתוח במשרדי חברת סייפ מקבוצת ח.מר. תכנון ועיצוב: נעמי שחר ועיצוב פנים.
צילום: ליאור טייטלר

העבודה היא חיינו

הם נגזרים ישירות מאופי הפעילות, קשורים קשר הדוק לעולמות התוכן של תחומי העיסוק, ואף צומחים מהם ככלי עבודה לכל דבר ועניין: כאמצעי לחיזוק תדמית, להעברת מסרים רצויים, וכן, ובעיקר - כדרך לקיום משוואת מיליון הדולר, הכורכת סביבה פיזית נוחה, אסתטית ונעימה, עם עובדים מרוצים ועם יעילות שמעלה את התפוקה.

פתוח או סגור?

אקוסטיקה, ארגונומיה ונוחות אקלימית הם כמובן פרמטרים הכרחיים להתנהלות יעילה של כל סביבת עבודה, גדולה או קטנה, וכך גם אור טבעי וקשר עם החוץ, שמחקרים מצביעים עליהם כבעלי השפעה מכרעת על העובדים בחלל. היום, כשבתחומים רבים יום העבודה התארך, קיומם של כל אלה מקבל משנה תוקף - הן בצורך להבטיח חללים בריאים ומסבירי פנים לשוהים בהם במרבית שעות היממה, והן בצורך להבטיח נוחות אישית, באמצעות פריטי ריהוט ארגונומיים, שתומכים בגוף ומאפשרים כוונן והתאמה מיטביים למשתמשים. איפשהו בשנות ה-50 באה לעולם תפיסת ה-Open Space, שריכזה את מרבית העובדים של חברות גדולות בחלל אחד פתוח. לצד יתרונות השיטה, המאפשרת שיתופיות וקיום קשרים ישירים ומיידיים בין העובדים, עלו במרוצת השנים גם ביקורות עליה, שהתייחסו בעיקר לרעש ולהיעדר הפרטיות, והיא זכתה לפרשנויות שונות. שיטת הקיוביקלס למשל, היא דוגמה לפרשנות כזו ומבוססת על שימוש במחיצות שתוחמות בין עמדות העובדים ומייצרות סוג של חללים פרטיים בתוך המרחב המשותף. כך גם שיטת הבנצ'ינג, המבוססת על מקבצים משותפים של עמדות עבודה, שמקנים גמישות העמדה וארגון, בהתאם לצרכים משתנים. ◄

חללים פתוחים מכילים
אזורי ישיבה/עבודה
מסוגים שונים, המותאמים
לצרכים משתנים
שנובעים מאופי הפעילות

WORK
WORK
WORK
WORK

4. עמדת עבודה מתכוננת, המותאמת גם למצב עמידה. VITRA, הביטאט
5. אופציות ישיבה מגוונות בחלל עבודה פתוח. VITRA, הביטאט

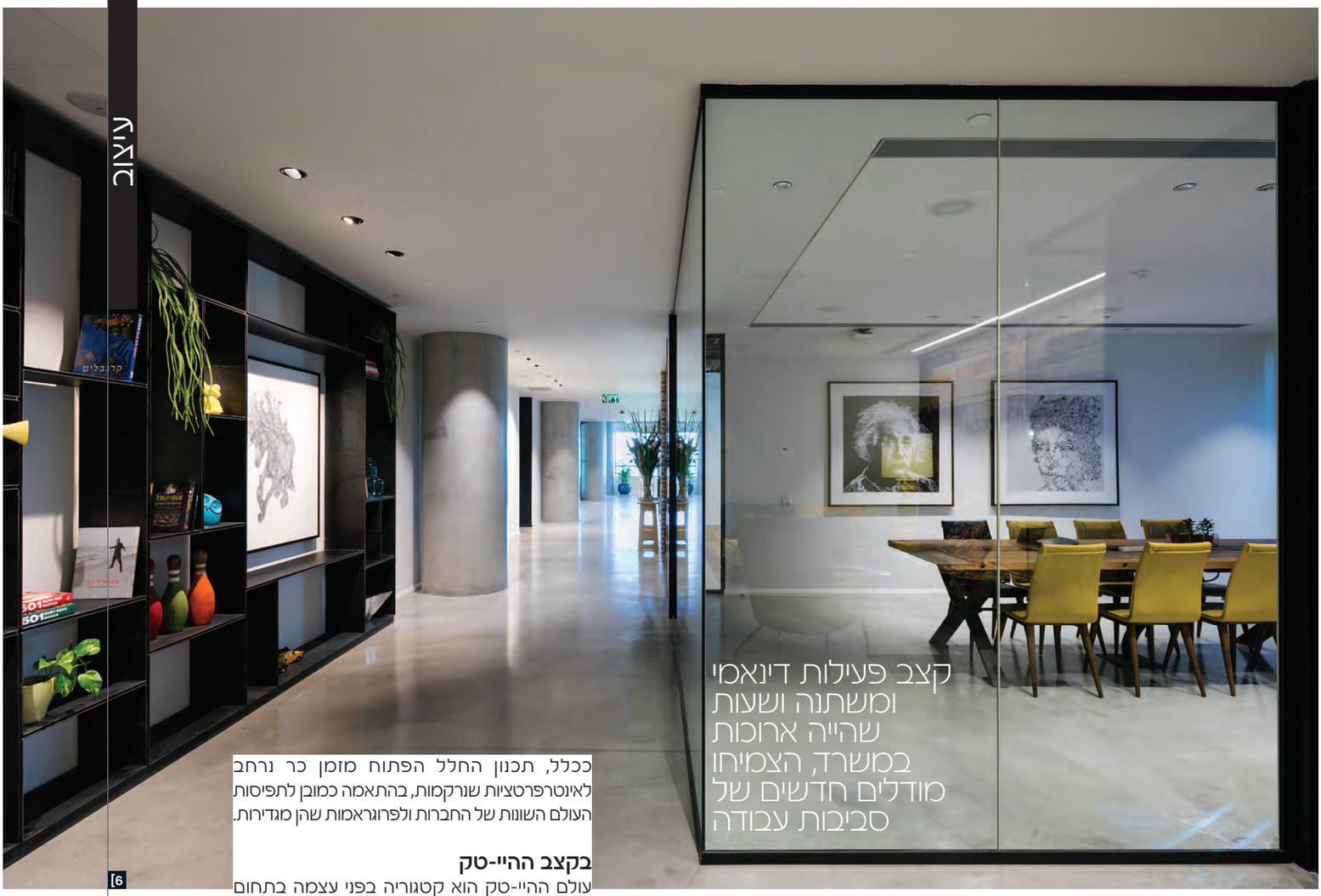

[6]

קצב פעילות דינאמי ומשתנה ושעות שהייה ארוכות במשרד, הצמיחו מודלים חדשים של סביבות עבודה

כללי, תכנון החלל הפתוח מזמן כר נרחב לאינטרפרטציות שנרקמות, בהתאמה כמובן לתפיסות העולם השונות של החברות ולפרוגראמות שהן מגדירות.

בקצב ההיי-טק

עולם ההיי-טק הוא קטגוריה בפני עצמה בתחום עיצוב המשרדים, ועוד יותר מכך חברות התקשורת והאינטרנט, ולא בכדי - קצב העבודה בהן הוא דינאמי ואינטנסיבי ביותר, ושעות העבודה ארוכות מאד. שילוב זה ניסח זן חדש של סביבות עבודה, בהן גמישות ותנועה הן מילות המפתח, שכן אופי הפעילות משתנה במהלך היום - עבודה "בבודדת", בשניים, בצוותים קטנים וכדומה, וכך גם הרכב העובדים. התכנון הוא בהתאם - שילוב חללים מסוגים שונים ומגוונים, דוגמת חלל פתוח, חללים אינטימיים לישיבות בהרכב מצומצם, חללים גדולים יותר לישיבות מרובות משתתפים, משרדי בכירים סגורים, ואף חללי המעברים מנוצלים לא פעם ליצירת "מקומות", דוגמת נישות ישיבה קטנות בסגנון "דיינר" או תאי טלפון פרטיים.

אחת ממגמות התכנון האחרונות בתחום מצביעה על כך שהמושג עמדת עבודה פרטית "דוהה" לטובת פיזור שולחנות עם תחנות עגינה (Docking stations), כך שאפשר לעבוד בכל פינה ברחבי החלל, ומגמה נוספת מדברת על "ישיבות בעמידה" בחללי ביניים למשל, כיעילות וממוקדות יותר מאלה הנערכות בחדרי ישיבות ייעודיים. לצד חללי העבודה, שילוב פונקציות פנאי, שנועדו לרווחת העובדים המבלים בין כותלי המשרד את מרבית יומם, הוא חלק בלתי נפרד מהתכנון. כך לדוגמה, בשולי חללים פתוחים ובאזורים נוספים משתלבות פינות התרגעות, שמזמינות לחלץ את העצמות ואת המוח באווירה של "זולה" או ברוח ביתית, וגם חדרי משחקים וכושר הם לא בבחינת חזון נפרץ.

אגב, יריית הפתיחה בתחום מיוחסת לחברת "גוגל" העולמית, שתמונות חללי משרדיה בעולם וגם בישראל גורמות למתבוננים בהן רק להיאנח בכבדות ולהצר שהם לא עובדים באחד מהם. ◄

[7]

6. משרדי חברת "מיקרוסופט". תכנון ועיצוב: אדר' אירית גרינברג. צילום: עוזי פורת
7. ספריית אלומיניום נקיית קווים (דומיסיל), המשתלבת בעיצוב מינימליסטי. תכנון ועיצוב: ליאורה ניב צילום: עמית גרון

WORK
WORK
WORK
WORK

[8]

[9]

[10]

[11]

צבעוניות, גרפיקה וטיפוגרפיה, חומריות עשירה, פריטים ברוח וינטג' או שאנטי, איורים, ציורי גרפיטי ועוד, הם מוטיבים המשמשים בדרך כלל ליצירת שפות עיצוב "מגניבות"

חלל חוויתי = השראה ויצירתיות

כשמשרדים אפרוריים ומשמימים למראה הם נחלת העבר ואת מקומם תפסה גישה המדברת על חללים חווייתיים כמקור השראה המעודד יצירתיות, אפשר לאפיין את העיצוב העכשווי בחלוקה לסגנונות/ז'אנרים: "קולי" ומגניב, מודרני-מינימליסטי, אורבאני, תעשייתי, יוקרתי-אלגנטי, ביתי וחמים או מיני שילובים יצירתיים. הקו העיצובי שהתוותה "גוגל" התמסד כסוג של ז'אנר פופולארי בסצנת עיצוב המשרדים, בפרט בקרב חברות תקשורת, פרסום או כאלה העוסקות בתחומי יצירה שונים. צבעוניות, גרפיקה וטיפוגרפיה, חומריות עשירה, פריטים ברוח וינטג' או שאנטי, איורים, ציורי גרפיטי ועוד, הם מוטיבים המשמשים בדרך כלל ליצירת שפות עיצוב "מגניבות", במסגרתן חללי מעברים למשל, מדמים רחובות עירוניים או סביבות טבע, וקפיטריות הופכות לבתי קפה מדליקים, שלפעמים אפשר "לחטוף" בשטחם גם איזה משחק ביליארד.

מטבע הדברים, "מגניבות" מסוג זה פחות רלוונטית למשרדים המשמשים אנשי מקצוע כעורכי דין למשל, בהם הפרטיות היא מרכיב בסיסי שאף מעוגן בחוק, והעיצוב, אם מודרני ואם סולידי-קלאסי, נדרש להתאים את עצמו לכך.

מגמות עיצוב נוספות שרווחות היום, הן אלה שמדמות חללים ביתיים ומייצרות תחושה חמה, א-פורמאלית ומזמינה, או כאלה שמהולות בהומור שובבני עם טוויסטים חינניים - הכול הולך, ובלבד שסביבת העבודה תהיה נעימה וכזו, תהווה רקע לפעילות פרודוקטיבית. ■

8. קירות מעוצבים במשרדי "ידיעות אחרונות", חברת ברעם INDOOR. צילום: איתי בלאיש
9. גלריה "פחות מאלף". אדריכלות ועיצוב: תמר פוזיס ודורית וינברן. צילום: עמית גרון
10. משרדי חברת RAY-Q. תכנון ועיצוב: דונסקי אדריכלים. צילום: ליאור טייטלר
11. פינת המתנה ללקוחות. עיצוב: כ.מ. מובילי בע"מ